

Nr. 8783 Data 03.07.2023

PROCEDURĂ DE GESTIONARE A RISCURILOR

TEGA SA

2023-IUNIE

**PROCEDURA OPERAȚIONALĂ PRIVIND
GESTIONAREA RISCURILOR
În cadrul Societății TEGA S.A.**

COD: P.O. GR, Ediția 1, Revizia 0

1. Lista responsabililor cu elaborarea, verificarea și aprobarea ediției/a reviziei în cadrul ediției procedurii operaționale					
	Elemente privind responsabilii	Numele și prenumele	Funcția	Data	Semnătura
1.1	Elaborată/Revizuită		Fejér Lóránt	22.05.2023	
1.2	Avizat	Vajna Kinga - Enikő	Director economic		
1.2	Aprobat	Máthé László	Director general		

2. Situația edițiilor și a reviziilor în cadrul edițiilor procedurii operaționale			
	Natura reviziilor	Componenta reviziei	Data de la care se aplică prevederile ediției sau reviziei ediției
2.1	Ediția 1		01.07.2023
2.2	Revizia nr.	
2.3	Revizia	
2.4	Revizia	

3. Scopul procedurii operaționale

Stabilirea unui set unitar de reguli pentru întocmirea și actualizarea Registrului de riscuri.
Stabilirea responsabilităților privind întocmirea și actualizarea Registrului de riscuri.

4. Domeniul de aplicare a procedurii operaționale. Responsabilități

Fiecare conducător de structură organizatorică va numi o echipă, un responsabil pentru gestionarea riscurilor.

Echipa de gestionare a riscurilor este Comisia de monitorizare. Managementul riscului se aplică în toate domeniile de activitate, la toate nivelurile din structurile organizatorice, în orice

PROCEDURA OPERAȚIONALĂ PRIVIND GESTIONAREA RISCURILOR În cadrul Societății TEGA S.A.

moment, precum și funcțiile, proiectele, procesele și pentru activitățile specifice din entitate cel puțin o dată pe an. Managementul riscului vizează asigurarea unui control global al riscului, ce permite menținerea unui nivel acceptabil al expunerii la risc pentru universitate, cu costuri minime.

5. Principii fundamentale pentru gestionarea riscurilor. Activitatea de gestionare a riscurilor

Mediul intern: Mediul intern al entității reprezintă baza tuturor componentelor de management al riscului pe care le influențează în mod decisiv. Mediul intern cuprinde mai multe elemente, inclusiv infrastructura, structura organizatorică, valorile etice, competența și dezvoltarea personalului, stilul de conducere, modul de desemnare a autorității și responsabilității, existența unei culturi a riscului. Dintre toate elementele menționate, cultura riscului are un rol determinant, întrucât reprezintă felul cum TEGA SA abordează riscurile aferente activității de zi cu zi, prin intermediul atitudinii față de riscuri, al sistemului de valori existent și al practicilor utilizate.

Cultura pentru risc este promovată prin managementul riscului și implicit prin gestionarea riscurilor. Ea trebuie înțeleasă și acceptată de întregul personal din TEGA SA și reprezintă perspectiva pe care TEGA SA o are asupra riscurilor și modul cum aceasta alege să își conducă activitățile și să rezolve problema riscurilor. Această perspectivă reflectă valoarea pe care TEGA SA o urmărește să o obțină din gestionarea riscurilor, iar promovarea eficientă se realizează de către conducere prin intermediul unor căi de comunicare (politici, declarații) și a exemplului în activitatea zilnică.

Stabilirea obiectivelor

Pentru a se realiza un management eficient al riscului, managementul trebuie să stabilească în prealabil obiective corespunzătoare pentru toate nivelele din TEGA SA, aliniat și corelate cu strategia stabilită în cadrul acesteia. Fiecare obiectiv stabilit trebuie astfel definit încât acesta să răspundă pachetului de cerințe (SMART):

- precis conform specificului TEGA SA;
- măsurabil și verificabil din punct de vedere cantitativ și calitativ, dar și în ceea ce privește costul;
- necesar având în vedere efectul pe care realizarea sa îl are asupra TEGA SA;

PROCEDURA OPERAȚIONALĂ PRIVIND GESTIONAREA RISCURILOR În cadrul Societății TEGA S.A.

- realist posibil de atins ținând cont de resursele TEGA SA;
- fixat în timp prin încadrarea într-un interval temporal pentru aducerea la îndeplinire.

Obiectivele TEGA SA pot fi percepute prin prisma a cinci mari categorii:

- strategice - legate de obiectivele stabilite la nivel înalt, aliniate cu și sprijinind misiunea / viziunea TEGA SA;
- operaționale - legate de eficacitatea activităților TEGA SA;
- de raportare - legate de eficiența sistemului de raportare în cadrul TEGA SA;
- de conformitate - legate de modul în care TEGA SA respecta legile și reglementările din domeniu;
- de protejare a activelor - legate de prevenirea pierderilor de active în cadrul TEGA SA, fie prin furt, risipă, ineficiență sau printr-o decizie eronată.

Identificarea și evaluarea evenimentelor / cauzelor Pentru a se stabili dacă sau când un eveniment va avea loc sau care va fi rezultatul acestuia, managementul din TEGA SA trebuie să țină seama de factorii externi și interni ce pot să influențeze apariția respectivului eveniment.

Factorii externi pot fi de natura economică, operațională, politică, socială. Factorii interni reflecta opțiunea conducerii și includ elemente legate de mediul intern. Evenimentele identificate pot avea fie un impact negativ, fie unul pozitiv sau ambele. Evenimentele cu un impact negativ generează riscuri, iar cele cu un impact pozitiv generează oportunități sau anulează impactul negativ al riscurilor. Atât riscurile cât și oportunitățile pot fi generate și de cauze sau surse care nu se încadrează în categoria "evenimente".

Metodologia de identificare a evenimentelor/cauzelor din cadrul TEGA SA include tehnici și instrumente de lucru care analizează deopotrivă trecutul și viitorul. Conducerea TEGA SA analizează modul în care anumite evenimente/cauze ar putea să afecteze atingerea obiectivelor și face o evaluare a acestora din perspectiva probabilității și a impactului riscurilor care le generează.

Identificarea și evaluarea riscurilor Identificarea riscului are ca scop anticiparea acestuia și includerea informațiilor despre riscuri în procesele decizionale. Trebuie identificate doar riscurile principale.

PROCEDURA OPERAȚIONALĂ PRIVIND GESTIONAREA RISCURILOR În cadrul Societății TEGA S.A.

Riscul care a fost identificat va fi specificat concret.

Specificarea riscului este mai eficace atunci când conține factorii generatori, circumstanțe și consecințe.

Metodologia de evaluare a riscurilor în cadrul TEGA SA se realizează utilizându-se tehnici calitative și cantitative. Tehnicile de evaluare calitativă a riscurilor se utilizează atunci când riscurile nu pot fi cuantificate sau când nu sunt disponibile informații suficient de credibile necesare evaluării cantitative, ori obținerea datelor nu este eficientă din punct de vedere al costurilor. Tehnicile cantitative de evaluare sunt folosite în activități mai complexe pentru a completa tehnicile calitative. Evaluarea riscurilor permite o clasificare a acestora și definirea, pe aceasta bază, a priorităților, în vederea limitării apariției unui risc major.

Evaluarea se face mai întâi asupra riscurilor inerente, iar după adoptarea măsurilor de reducere stabilite de conducerea TEGA SA, se determina nivelul riscului rezidual. Evaluarea atât a riscurilor inerente cât și a celor reziduale se concretizează prin determinarea nivelului de risc ca produs între probabilitate și impact.

Evidențierea în mod practic se poate face atât prin înregistrarea în registrul de riscuri, și eventual prin reprezentarea grafică a nivelului de risc. Prin intermediul evaluării riscurilor, conducerea TEGA SA pune în balanță consecințele pozitive și negative ale evenimentelor / Managementul riscului și elaborarea Registrului de riscuri , cauzelor identificate, ceea ce îi permite să ia deciziile cele mai potrivite pentru atingerea obiectivelor, stabilindu-și astfel reacția la risc.

Tratarea riscului

Conducerea TEGA SA identifică opțiunile de care dispune pentru a răspunde riscului și analizează efectele acestor opțiuni asupra probabilității și impactului unui risc, în strânsă legătură cu disponibilitatea pentru risc și raportul cost-beneficiu, iar ulterior concepe și implementează acțiunile de răspuns la risc.

Aceste etape, odată parcurse de conducerea TEGA SA, sunt părți integrante ale gestionării riscurilor și contribuie la aducerea nivelului de risc în limitele de toleranță agreeate.

Reacțiile la risc exprimate sub forma unor opțiuni de gestionare a riscului sunt următoarele:

PROCEDURA OPERAȚIONALĂ PRIVIND GESTIONAREA RISCURILOR În cadrul Societății TEGA S.A.

a) tolerarea, prin care, nu se ia nici o măsură de diminuare a riscului, însă se realizează o monitorizare periodică pentru a se observa dacă riscul respectiv înregistrează creșteri importante sau nivelul de expunere este acceptabil;

b) transferul, prin care se are în vedere, dacă este posibil, preluarea riscului de către cineva din afara TEGA SA;

c) tratarea, prin care se stabilește aplicarea unor măsuri (forme de control intern care să corespundă specificului TEGA SA sau îmbunătățirea celor existente) astfel încât riscul inerent să fie redus la un nivel minim de expunere;

d) terminarea, prin care, activitatea căreia îi este asociat riscul respectiv încetează din motive de eficiență.

După alegerea reacției la risc, conducerea TEGA SA redimensionează riscul pe baza nivelului rezidual (acceptat) al acestuia, având în vedere ca un risc va exista atâta timp cât există activitatea căreia îi este asociat. Activitățile de control Politicile și procedurile care ajută la buna punere în practică a reacțiilor la risc reprezintă activități de control. Aceste activități se regăsesc în TEGA SA, la toate nivelele și în toate funcțiile. Activitățile de control fac parte din procesul prin care TEGA SA urmărește atingerea obiectivelor stabilite și presupun două elemente: o politică și procedurile de punere în aplicare a politicii, care să prevadă clar ce trebuie făcut.

Activitățile de control se concretizează atât prin măsuri de minimizare a riscului inerent (preventive), cât și prin măsuri care să corecteze eventualele rezultate nedorite (corective). Informații și comunicare Informațiile care pot proveni atât din surse interne, cât și externe, sunt necesare la toate nivelele TEGA SA pentru a identifica, evalua și reacționa la risc, în scopul atingerii obiectivelor.

Monitorizarea și comunicarea

Monitorizarea modului în care se implementează managementul riscului se realizează cu ajutorul Registrului riscului.

Registrul de riscuri cuprinde informații referitoare la obiectivele stabilite pentru fiecare nivel ierarhic din cadrul TEGA SA și reprezintă materializarea în forma scrisă a analizei factorilor de risc.

PROCEDURA OPERAȚIONALĂ PRIVIND GESTIONAREA RISCURILOR În cadrul Societății TEGA S.A.

Registrul de riscuri se redactează pe suport de hârtie și cu ajutorul mijloacelor electronice de către responsabilul cu elaborarea Registrului Riscurilor din cadrul TEGA SA.

Riscurile coincid și rezultă din totalitatea riscurilor aferente activităților desfășurate pentru realizarea fiecărui obiectiv în parte.

Probabilitatea producerii riscurilor se apreciază pe o scară, după cum urmează:

- a) Redusă – 1 punct: riscul se poate manifesta în următorii trei ani;
- b) Medie – 2 puncte: riscul se poate manifesta în următorii doi ani;
- c) Ridicată – 3 puncte: riscul se poate manifesta în următorul an.

Încadrarea unei probabilități în scala de evaluare depinde de natura riscului și de atitudinea față de risc. Pentru a stabili nivelul probabilității se analizează, pentru o perioadă de timp considerată ca rezonabilă, frecvența cu care s-au manifestat și anticipările de manifestare pentru perioada următoare.

Estimarea impactului riscului se apreciază pe o scară, după cum urmează:

- a) Redus – 1 punct: riscul poate afecta parțial valorile obiectivului, sub 50%;
- b) Mediu – 2 puncte: riscul poate afecta parțial valorile obiectivului, sub 75%;
- c) Ridicată – 3 puncte: riscul poate determina neatingerea obiectivului.

Profilul riscurilor se obține ca produs dintre punctajul atribuit probabilității și punctajul atribuit impactului. Rezultatele se consemnează în formularul Alertă la risc.

Prin monitorizare se realizează evaluarea existentei și funcționării elementelor ce compun managementul riscului, precum și a performanței acestuia în timp. Prin monitorizare se asigură faptul ca gestionarea riscurilor din cadrul TEGA SA este aplicată continuu la toate nivelele și în întreaga Managementul riscului și elaborarea Registrului de riscuri.

Monitorizarea poate fi făcută în doua moduri: prin intermediul activităților curente (tratarea riscurilor) sau ca evaluări distincte separate. Monitorizarea prin intermediul activităților curente sau în derulare este cea care este integrată în activitățile uzuale ale TEGA SA, fiind realizată în timp real, ceea ce permite conducerii TEGA SA o reacție dinamică la schimbările condițiilor în care se desfășoară activitatea.

**PROCEDURA OPERAȚIONALĂ PRIVIND
GESTIONAREA RISCURILOR
În cadrul Societății TEGA S.A.**

Analiza și actualizarea Registrului de riscuri se face de regula bianual, cât și la apariția oricărui eveniment care poate influența desfășurarea activităților pentru atingerea obiectivelor stabilite.